

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Sipőcz Jenő*

Cím: *Nagy-Budapest*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bp.

(Hely)

1930. IV. 20.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1930"

Személy

NAGY-BUDAPEST.

IRTA: DR. SIPŐCZ JENŐ

Budapest székesfőváros polgármestere.

16
A boldog békeévek utolsó idejének egyik nagy problémája, Nagy-Budapest kérdése, napjainkban ismét gyakran szerepel mint megoldásra váró kérdés. Sokan fordultak hozzám is a közelmúltban azzal a kérdéssel, hogy mi a véleményem erről a nagyjelentőségű és amilyen egyszerűnek látszó, közelebbről nézve éppoly bonyolult problémáról.

És talán különösen hangzik, ha az ország első törvényhatóságának első tisztviselője ellene nyilatkozik annak, hogy törvényhatósága: az ország székesfővárosa növekedék területben, lélekszámban s ezzel együtt sulyban és tekintélyben, de a székesfőváros és az egész ország érdekeinek gondos mérlegelése után erre a kérdésre határozottan elutasító választ kellett adnom. Nagy-Budapest megvalósítása, a fővárosnak és a környező városoknak és községeknek közjogi egyesítése ma nem kívánatos egyik érdekelt fél szempontjából sem. Nem kívánatos sem gazdasági, sem politikai szempontok miatt.

A dolog első pillantásra kétségtelenül tetszetősnek tűnik fel. Budapest, amely a világháború és a forradalmak sok csapása következtében népességének növekedésében, politikai sulyában és gazdasági erejében egyelőre nem tudja folytatni a béke évtizedeinek

bámulatos tempóját s ezen — reméljük — átmeneti visszamaradás károsan befolyásolja a székesfőváros helyzetét nemcsak országos, hanem nemzetközi viszonylatban is, — a környék beolvadása által olyan erőgyarapodáshoz jutna mindeme vonatkozásokban, amely jelentőségén és gazdasági helyzetén egyszerre nagyot lendítene. Másrészt pedig a nagyvárosi kultúra és a gazdasági föllendülés áldásos erejét kiterjesztené környékének eddig a főváros fejlődésével lépést tartani nem tudó közületeire is és ezáltal nagy nemzeti célok felé történnék jelentős lépés.

Ezek az érvek minden bizonnyal az egyesítés mellett szólnak. De nézzük meg az érem másik oldalát is.

Nem lehet tagadni, hogy Magyarországon ma a nagy politikában bizonyos városellenes hangulat észlelhető. Pár hónappal ezelőtt éppen ezeken a hasábokon igyekeztem ennek a hangulatnak jogosulatlan voltáról az illetékeseket és a magyar közvéleményt meggyőzni.

De nemcsak hazánkban, hanem más államokban is feltalálható ez a városellenes hangulat, megvan közvetlen szomszédságunkban, Bécsben is. Bécsset egyszer-másszor osztrák politikusok nevezik az életképtelen állam vezérének s kétségtelen, hogy ez a nagy törté-

nelmi multra visszatekintő világváros hanyatlak. Az 1927. évben a lakosság száma 5766 fővel, 1928-ban 5936 fővel és 1929 első felében 5631 fővel csökkent. A város hanyatlásának nem csupán ezek a statisztikai adatok a bizonyosságai, hanem a gazdasági élet visszafejlődésének azok a kétségtelen jelei is, amelyeket mindenki, aki az utóbbi években Bécsben járt, saját szemével láthatott.

Nálunk sem az aránytalanság az ország és főváros között a méreteken, sem pedig a politikai ellentét nem olyan kirívó, mint a szomszéd országban, de kétségtelen mindamellett, hogy a mai helyzetnek nagyobb arányu megváltoztatása a fővárosnak és a vidéknek egymáshoz való viszonyát hátrányosan befolyásolná.

Ellene szól továbbá az egyesítésnek Budapestnek és a környéknek népességük összetételében megmutatózó különbsége is. Budapest maga is fiatal világváros ugyan, amely mindössze fél évszázados multra tekinthet vissza, de mégis kialakulóban van benne az a városi polgári osztály, amely külföldi nagyvárosokban százados multtal és hagyományokkal bír s amely minden nagyváros közéletének, gazdasági és szellemi előhaladásának legbiztosabb alapja. Ez a kialakulás még nálunk sem ment végbe teljesen, a csaknem teljesen ujonnan képződött környékbéli városokban pedig, bár szépen megindult, de éppen új alakulásuk és gazdasági okok folytán még kezdetleges folyamatban van. Mindenkinek, aki ezt a várost szereti, annak jövő fejlődését elő akarja mozdítani: azon kell lennie, hogy a kialakulásnak ez a folyamata mielőbb teljesen végbemenjen s Budapestnek a szükséges nagyságban és erőben meglegyen a maga jómódu, a hagyományokhoz ragaszkodó, de a haladás

p. nyo. eszméi iránt mindenkor fogékony polgári középosztálya, mint a nemzeti életnek egyik legerősebb alapja és támasza.

Ezt a folyamatot kétségtelenül hátráltatná a környékbeli, ma már több mint 300 ezerre tehető lakosságnak csatlakozása. Semmi sem áll tőlem távolabb, mint a Budapest környéki értékes és hazafias polgárságot olyan megvilágításba helyezni, mintha az a nemzeti közösségnek a fővárosi polgárságnál bármilyen tekintetben is kevésbé értékes alkotórésze volna, de bizonyos az, hogy ilyen nagyszámú népességet a maga egészében fővárosunknak asszimilálni csak hosszabb, tervszerű előkészítés után lesz lehetséges. Nézetem szerint a közjogi bekapcsolódást meg kell előznie a gazdasági és társadalmi kapcsolatok egy olyan tervszerű kiépítésének, amely a székesfővárost és környékét e tekintetekben az eddiginél szorosabb egységbe tudja foglalni.

Áttérve a kérdés gazdasági vonatkozásaira, Budapest székesfőváros adófizető polgárságának óriási anyagi áldozatokat kellene hoznia, hogy a környék meglehetősen költségesen épült közületei elláthatók legyenek azokkal a közszolgáltatásokkal, egészségügyi és szociális intézményekkel, amelyekben a székesfővárosi polgárság már részesedik s amelyeket ez a polgárság itt a saját erejéből hozott létre. A környék gazdasági teljesítőképessége Budapesténél hasonlíthatatlanul gyengébb lévén, szó sem lehet arról, hogy a meglévő intézményeket az érdekelt környékbeli lakosság a maga erejéből a fővárosi színvonalra fel tudja emelni és a hiányzó intézményeket a maga erejéből létre tudja hozni.

Aki a székesfőváros háztartását ismeri, vagy a közelmúltban folyt tárgyalásokat figyelemmel kísérte, tudja, hogy milyen erőfeszítést igényel meglévő közüzemeinknek a szükséglethez mért kibővítése, a gazdaságosság követelményeinek megfelelő átalakítása és a fokozott, világvárosi igényekhez mért teljesítőképesség elérése. Igen sokszor kerülünk abba a helyzetbe, hogy e célok elérése érdekében jövő nemzedékek teljesítőképességét is le kell kötnünk, mert a föltétlenül szükséges beruházásokat a folyó bevételekből nem tudjuk eszközölni.

Ha most figyelembe vesszük azt, hogy megfelelően burkolt és karbantartott közutakkal egynéhány főutvonalat kivéve egyetlen környékbeli városunk és községünk sem bír, közvilágításuktól eltekintve, más közüzemekkel csak kivételesen és rendszerint akkor sem a világvárosi igényekhez mértén vannak ellátva, — alkothatunk talán némi fogalmat arról, hogy adófizető polgárságunknak milyen drágán kellene megfizetnie a fővárosnak egyelőre csak a statisztikai számadatokban megnyilvánuló megnövekedését.

A magam részéről mindezeknél fogva határozottan ellene vagyok annak, hogy mai politikai és gazdasági viszonyaink között a boldog békeéveknek ez a szép terve valósággá váljék. Ha egyszer más, jobb idők jönnek: egy szerencsés sorsfordulat után, amikor Budapest ismét egy hatalmas ország virágzó, gazdaságilag fölfelé lendülő fővárosa lesz, az én véleményem szerint is fontos nemzeti feladat lesz a környező városokat és községeket bevonni a fővárosi kultúra és gazdasági föllendülés körébe. Addig azonban be kell ér-nünk a mai kereteink közötti lassu, céltudatos fejlődéssel, amely polgárainktól nehéz helyzetünkben amugy is nagy áldozatokat kíván meg.